

Міністерство освіти і науки України
Запорізька державна інженерна академія

О.В. Іващенко
Н.А. Бобко

ЕКОНОМІКА ЕНЕРГЕТИКИ

Методичні вказівки
до виконання контрольної роботи

для студентів ЗДІА спеціальностей:
090510 «Теплоенергетика»,
090503 «Гідроенергетика»,
000008 «Енергетичний менеджмент»

денної та заочної форми навчання

Запоріжжя
2005

Міністерство освіти і науки України
Запорізька державна інженерна академія

ЕКОНОМІКА ЕНЕРГЕТИКИ

**Методичні вказівки
до виконання контрольної роботи**

*для студентів ЗДІА спеціальностей:
090510 «Теплоенергетика»,
090503 «Гідроенергетика»,
000008 «Енергетичний менеджмент»*

денної та заочної форми навчання

*Рекомендовано до видання
на засіданні кафедри ЕП,
протокол № 1 від 30.08.2005 р.*

Економіка енергетики. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи для студентів ЗДІА спеціальностей 090510 «Теплоенергетика», 090503 «Гідроенергетика», 000008 «Енергетичний менеджмент» / Укл.: О.В. Іващенко, Н.А. Бобко. – Запоріжжя, 2005. – 41 с.

Методичні вказівки призначені для виконання контрольної роботи з дисципліни “Економіка енергетики” зі студентами спеціальностей 090510 «Теплоенергетика», 090503 «Гідроенергетика», 000008 «Енергетичний менеджмент». Вказівки містять варіанти контрольної роботи, порядок оформлення та захисту контрольної роботи, список рекомендованої літератури.

Укладачі: *к.т.н., доц. О.В. Іващенко*

асист. Н.А. Бобко

Рецензент:

Відповідальний за випуск: *зав. кафедрою ЕП*

к.е.н., доц. А.М. Ткаченко

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 СТРУКТУРА І ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	4
2 ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	5
3 ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	6
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	39
ДОДАТОК А	41

ВСТУП

Економіка, як наука, вивчає і суспільне господарство в цілому, і окрему його галузь. У будь-якому випадку ця наука ґрунтується на пізнанні і свідомому використанні законів управління виробництвом з метою одержання заздалегідь намічених результатів. Створення соціально-орієнтованої ринкової економіки вимагає ефективної, стабільної роботи головної ланки господарського комплексу, основного джерела надходження засобів у державний і місцеві бюджети – підприємства (фірми), у рамках якого концентруються і практично відтворюються всі соціально-економічні проблеми суспільства.

У цих умовах без глибоких економічних знань, без уміння економічно мислити, оцінювати різні аспекти виробництва, підприємництва з погляду витрат, кінцевих результатів, соціальних наслідків, стає практично неможливим високоефективне господарювання. Сучасний розвиток вітчизняної економіки вимагає нових підходів до підготовки кадрів. Дійсно, в умовах розвитку ринкової економіки створюються нові соціально-економічні відносини, що виражаються у виникненні різних форм власності, зародженні економічної свободи, появі конкуренції товарів і виробництв. Усе це неможливо гідно здійснити без компетентних, досвідчених, ініціативних фахівців.

Основною метою даної контрольної роботи є поглиблення, закріплення та узагальнення отриманих теоретичних знань з дисципліни «Економіка енергетики», придбання навичок практичного використання цих знань.

1 СТРУКТУРА І ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота представлена наступною структурою:

1. Титульний лист.

2. Основна частина (відповіді на питання та тести, розв'язання задач).

3. Список використаної літератури.

Кожен студент виконує варіант контрольної роботи, що відповідає його порядковому номеру в списку студентів групи.

Загальними вимогами до тексту є: логічна послідовність викладу матеріалу, стислість і чіткість формулювань, наявність посилань на літературу.

Виконана й оформлена відповідно до вимог робота здається на перевірку викладачеві-керівнику. Тільки при умові виконання усіх вимог контрольна робота допускається до захисту та оцінюється по п'ятибальній системі. Робота повинна бути здана, перевірена і захищена до початку екзаменаційної сесії.

Консультації проводяться викладачем згідно з розкладом.

2 ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота виконується відповідно до ДСТ України ДСТУ 3008 - 95 «Документація. Звіти в сфері науки і техніки (Структура і правила оформлення)».

Текст роботи повинен бути викладений на одному боці паперу формату А-4 (210 x 297 мм). На кожному листі паперу повинні бути залишені поля: вгорі й внизу по 20 мм, ліворуч - 30 мм, праворуч - 10 мм. При виконанні «комп'ютерного» варіанта печатки необхідно дотримуватися наступних умов: шрифт - 14, інтервал - 1,5.

Нумерація сторінок - наскрізна; першою сторінкою є титульний лист і т.д. Рисунки і таблиці, що розташовуються в тексті на окремих сторінках, варто включати до загальної нумерації сторінок.

Список літератури й додатки необхідно включати до наскрізної нумерації сторінок. Номер сторінки потрібно проставляти арабськими цифрами в правому верхньому куті.

Зразок титульного листа подано в Додатку А.

Відповідь на кожне питання (задачу) контрольної роботи повинна починатися з нової сторінки, порядковий номер питання (задачі) позначається арабською цифрою без крапки після неї. Підкреслювати і переносити слова в найменуванні питання, ставити крапку наприкінці назви не треба. Відстань між назвою питання і першим рядком - не менш, ніж 10 мм (або 2 інтервали - при виконанні роботи в «комп'ютерному» варіанті).

При великій кількості показників або цифр доцільно зводити їх у таблиці. При цьому кожна таблиця і кожен рисунок повинні мати номер і назву.

Точність розрахунків не повинна перевищувати точності вихідних даних. Підсумкові результати необхідно округляти відповідно до прийнятої точності розрахунку.

При оформленні розрахунків необхідно дотримувати єдність термінології. Формули, використовувані для розрахунків, варто приводити в літерному позначенні й розшифровувати значення вхідних у них величин.

Усі вихідні дані повинні мати посилання на джерела.

У тексті роботи не допускаються скорочення, крім допущених ДСТ.

3 ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант 1

1. Дати визначення складу оборотних засобів підприємства і дати їх стислу характеристику.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: класифікація витрат на виробництво за економічними елементами призначена для:

- а) розрахунку собівартості одиниці конкретного виду продукції;
- б) складання кошторису витрат на виробництво;
- в) розрахунку витрат на матеріали;
- г) встановлення ціни виробу.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: рівень продуктивності праці характеризує:

- а) фондівдача;
- б) виробка на одного працюючого (робітника);
- в) фондоозброєність праці;
- г) прибуток.

4. *Задача.* Визначити який вид продукції (А, В або С) є більш рентабельним, якщо собівартість одиниці кожного виду продукції відповідно складає: А - 53 грн.; В - 71 грн.; С - 48 грн., при цьому ціна продукції: А - 68 грн.; В - 93 грн.; С - 59 грн. Податок на прибуток - 25%.

5. *Задача.* Існують 2 варіанти реконструкції фабрики. За першим варіантом капітальні вкладення в основні виробничі фонди складають 310000 грн., при цьому собівартість річного випуску продукції - 250000 грн. За другим варіантом капітальні вкладення складають 340000 грн., а собівартість річного випуску продукції - 230000 грн. Нормативний коефіцієнт економічної ефективності капітальних вкладень (E_n) - 0,2. Визначити який варіант більш ефективний?

Варіант 2

1. Дати визначення та значення собівартості продукції (робіт, послуг).

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: основні фонди при зарахуванні на баланс підприємства в результаті придбання, будівництва оцінюються:

- а) по залишковій вартості;
- б) по ліквідаційній вартості;
- в) по первісній вартості;
- г) немає правильної відповіді.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: рівень електроозброєності характеризує:

- а) кількість спожитої електроенергії за операційний період;
- б) витрати на електроенергію за визначений період;
- в) питому вагу електроенергії, спожитої на технологічні цілі;
- г) коефіцієнт електроозброєності робітників.

4. *Задача.* Визначити чистий прибуток підприємства і рентабельність продукції за планом та за звітом, а також їх зміну, виходячи з наступних даних:

- собівартість продукції, тис.грн.:
  - за планом - 327, 44;
  - за звітом - 325,42;
- обсяг реалізації продукції за цінами підприємства, тис.грн.:
  - за планом - 429,89;
  - за звітом - 434,55.

Податок на прибуток - 25 %.

5. *Задача.* Визначити планову тривалість одного кругообігу оборотних коштів фірми, фактичну тривалість одного обороту і суму оборотних коштів, що звільняються у результаті прискорення їх оборотності, якщо річний план реалізації продукції встановлений в розмірі 1,71 млн.грн., запланований норматив оборотних коштів - 380,0 тис.грн. В результаті проведення організаційно-технічних заходів тривалість кругообігу оборотних коштів скоротилась на 5 днів.

Варіант 3

1. Дати перелік основних класифікаційних ознак, за якими групуються основні фонди підприємства і дати їх стислу характеристику.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: показник виробки продукції характеризує:

- а) величину витрат робочого часу на виробництво одиниці продукції;
- б) ефективність використання оборотних засобів;
- в) ефективність використання основних фондів;

г) кількість зробленої продукції в одиницю часу.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: коефіцієнт оборотності оборотних коштів характеризує:

а) величину реалізованої продукції, що приходить на 1 грн. оборотних коштів;

б) тривалість одного кругообігу;

в) кількість оборотних коштів, використаних за визначений період часу;

г) витрати виробничих фондів на 1 грн. товарної продукції.

4. *Задача.* Визначити річний фонд оплати праці (ФОП) робітників-відрядників механічної ділянки, якщо:

Назва операції	Норма часу на операцію, хв.	Розряд робіт	Часова тарифна ставка, грн.
1. Токарна	2,4	3	2,5
2. Фрезерна	17,5	3	2,5
3. Шліфувальна	10,2	4	2,9

Річний обсяг випуску продукції на ділянці - 100000 шт. виробів. Додаткова заробітна плата складає 30% від основної заробітної плати.

5. *Задача.* Визначити величину зниження собівартості 1 т титанових злитків в результаті здійснення організаційно-технічних заходів, що обумовили зростання виробництва з 1055,0 т до 1100,5 т. Собівартість 1 т злитків до упровадження заходів 4405,0 грн., при цьому величина умовно-постійних витрат складає 1880,8 грн.

Варіант 4

1. Дати визначення і характеристику процесам зносу і амортизації основних фондів підприємства.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: класифікація по калькуляційних статтях витрат призначена для:

а) розрахунку собівартості одиниці конкретного виду продукції;

б) визначення витрат на весь обсяг виробництва продукції без виявлення місця їх виникнення;

в) виявлення угруповання витрат по економічних елементах.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: амортизація основних фондів - це:

а) знос основних фондів;

б) процес перенесення вартості основних фондів на собівартість виготовленої продукції;

в) процес відновлення основних фондів;

г) витрати на утримання основних фондів.

4. *Задача.* Річний план реалізації продукції встановлений в розмірі 1710,0 тис.грн., запланований норматив оборотних засобів – 38,0 тис.грн. В результаті проведення організаційно-технічних заходів тривалість кругообігу оборотних засобів скоротилась на 2 дні. Визначити:

- планову тривалість кругообігу оборотних коштів;

- фактичну тривалість одного обороту оборотних коштів;

- суму оборотних коштів, що вивільняється, в результаті прискорення оборотності.

5. *Задача.* В перспективному плані підприємства передбачається будівництво виробничого об'єкту за показниками:

- капітальні вкладення – 700,0 тис.грн.;

- собівартість річного обсягу продукції – 1000,0 тис.грн.;

- річний обсяг продукції – 10000 одиниць;

- ціна одиниці продукції – 125 грн.;

- нормативний коефіцієнт економічної ефективності капітальних вкладень (E_n) – 0,2;

- податок на прибуток – 25%.

Визначити економічну ефективність та строк окупності капітальних вкладень в будівництво і дати їм оцінку.

Варіант 5

1. Дати визначення загальних показників використання основних фондів підприємства.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: до фондів обігу відносять:

- а) незавершене виробництво;
- б) виробничі запаси;
- в) готову продукцію на складі;
- г) грошові кошти.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: факторами підвищення ефективності виробництва є:

- а) зростання чисельності працюючих;
- б) скорочення кількості продукції, що випускається;
- в) зростання обсягу споживаної сировини;
- г) удосконалювання організації праці й виробництва.

4. *Задача.* Визначити залишкову вартість автоматичного регулятора на кінець четвертого року його експлуатації, якщо автоматичний регулятор придбали за ціною 9780,0 грн., витрати на його транспортування і монтаж склали 380,0 грн. Термін експлуатації регулятора прийнятий 5 років. Метод розрахунку амортизаційних відрахувань - прямолінійний. Ліквідаційна вартість регулятора визначена в розмірі 1200,0 грн.

5. *Задача.* Визначити ціну посередника на одиницю продукції, якщо відпускна ціна виробника – 530 грн. за одиницю, витрати обігу посередника – 60 грн. на одиницю продукції, запланована посередником рентабельність – 20% від розміру власних витрат, а ПДВ – 20%.

Варіант 6

1. Дати визначення основних показників використання оборотних засобів підприємства і дати їх характеристику.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: показник трудоемності продукції характеризує:

- а) величину витрат робочого часу на виробництво одиниці продукції;
- б) ефективність використання оборотних засобів;
- в) ефективність використання основних фондів;
- г) кількість зробленої продукції в одиницю часу.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: до прямих витрат відносять:

- а) витрати на охорону праці виробничих робітників;
- б) амортизаційні відрахування від вартості виробничого устаткування;
- в) заробітну плату виробничих робітників;
- г) витрати на рекламу.

4. *Задача.* Визначити середньорічну вартість основних фондів на основі наступних даних: вартість основних фондів на початок року склала 500,0 тис.грн. Уведені в дію основні фонди вартістю, тис.грн.:

- на 1 травня поточного року - 20,0;
- на 1 червня поточного року - 45,0.

Вартість вибулих на 1 лютого поточного року основних фондів склала 23,0 тис.грн., а наприкінці вересня цього року передбачається списати основні фонди на суму 64,0 тис.грн.

5. *Задача.* Визначити планову чисельність основних робітників-відрядників на ділянці, якщо річний випуск деталей складає 180 тис. шт. Трудоемність виготовлення деталі по всіх операціях технологічного процесу 0,81 нормо-години. Фонд часу роботи одного робітника за рік - 1842 години, коефіцієнт виконання норм - 1,1.

Варіант 7

1. Дати перелік та коротку характеристику типових статей калькуляції виробничої собівартості продукції.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: при відрядній формі оплати праці заробіток визначається:

- а) у відповідності з кількістю відпрацьованого часу;
- б) на основі фіксованого місячного окладу;
- в) у відповідності з кількістю зробленої продукції.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: до умовно-постійних витрат відносять:

- а) витрати електроенергії на технологічні цілі;
- б) матеріальні витрати;
- в) загальновиробничі витрати;
- г) заробітну плату виробничих робочих.

4. *Задача.* Цех працює в дві зміни. Число верстатів у цеху - 84, чисельність основних робітників - 140 чоловік. Ефективний фонд часу роботи допоміжних робітників за рік - 1688 годин. Коефіцієнт списковості - 1,12.

Розрахувати спискову чисельність і тарифний фонд заробітної плати допоміжних робітників-погодинників, використовуючи умови, представлені в таблиці:

Професія допоміжного робітника	Вимірник норми обслуговування	Норма обслуговування (Но)	Розряд робіт	Часова тарифна ставка, грн.
1. Наладчик устаткування	Число верстатів	14	5	4,3
2. Слюсар по ремонту устаткування	Число верстатів	42	4	2,9
3. Верстатник по ремонту інструмента і пристосувань	Кількість основних робітників	70	4	2,9

5. *Задача.* Первісна вартість печі 8000,0 грн., ліквідаційна вартість визначена в розмірі 1200,0 грн., очікуваний термін її корисного використання -

5 років. Визначити залишкову вартість печі через 3 роки експлуатації (використовується прямолінійний метод розрахунку амортизаційних відрахувань).

Варіант 8

1. Дати характеристику основних джерел формування оборотних засобів підприємства.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: до змінних витрат відносять:

- а) матеріальні витрати;
- б) амортизаційні відрахування;
- в) загальновиробничі витрати;
- г) заробітну плату виробничих робочих-погодинників.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: використання устаткування за часом характеризує:

- а) фондоозброєність праці робітника;
- б) коефіцієнт екстенсивного використання устаткування;
- в) фондоемність;
- г) продуктивність даного виду устаткування.

4. *Задача.* Визначити який вид продукції (А, В або С) є більш рентабельним, якщо собівартість одиниці кожного виду продукції відповідно складає: А - 53 грн.; В - 71 грн.; С - 48 грн., при цьому ціна продукції: А - 68 грн.; В - 93 грн.; С - 59 грн. Податок на прибуток - 25%.

5. *Задача.* Первісна вартість редуктора - 4600 грн., ліквідаційна - 1100 грн. Термін корисного використання - 5 років. Розрахувати величину амортизаційних відрахувань за кожний рік експлуатації редуктора, а також його залишкову вартість наприкінці кожного року, використовуючи метод зменшення залишкової вартості.

Варіант 9

1. Дати визначення основних факторів зростання продуктивності праці.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: собівартість продукції - це:

- а) одноразові витрати підприємства на придбання виробничих фондів;
- б) витрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції;
- в) фінансовий результат діяльності підприємства;
- г) показник, що характеризує ефективність використання оборотних засобів.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: рівень продуктивності праці характеризує:

- а) фондоозброєність праці;
- б) фондівіддача;
- в) виробка на одного працюючого (робітника);
- г) прибуток.

4. *Задача.* В перспективному плані підприємства передбачається будівництво виробничого об'єкту за показниками:

- капітальні вкладення – 600,0 тис.грн.;
- собівартість річного обсягу продукції – 900,0 тис.грн.;
- річний обсяг продукції – 8000 одиниць;
- ціна одиниці продукції – 120 грн.;
- нормативний коефіцієнт економічної ефективності капітальних вкладень (E_n) – 0,2;
- податок на прибуток – 25%.

Визначити економічну ефективність та строк окупності капітальних вкладень в будівництво і дати їм оцінку.

5. *Задача.* Визначити фондівіддачу, фондоємність і фондоозброєність праці за наступними даними:

- товарна продукція за порівняльними цінами – 11250,0 тис.грн.;

- середньорічна вартість основних виробничих фондів – 6750,0 тис.грн.;
- середньоспискова чисельність робітників – 600 чол.

Варіант 10

1. Дати визначення рентабельності та охарактеризувати основні види рентабельності.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: інтенсивне використання устаткування характеризує:

- а) фондоозброєність праці робітника;
- б) продуктивність даного виду устаткування;
- в) коефіцієнт екстенсивного використання устаткування;
- г) коефіцієнт інтенсивного використання устаткування.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: сума прямих матеріальних витрат, прямих трудових витрат і загальновиробничих витрат утворить:

- а) повну собівартість продукції;
- б) виробничу собівартість продукції;
- в) немає правильної відповіді.

4. *Задача.* Визначити штатну чисельність робітників ділянки, виходячи з наступних даних: виробнича програма випуску продукції за рік - 120 тис. шт.; планова норма виробки продукції за годину - 8 шт.; запланований коефіцієнт виконання норм - 1,05; фонд робочого часу одного робітника за рік - 1820 годин, режим роботи - трехзмінний чотирьохбригадний.

5. *Задача.* Існують 2 варіанти реконструкції фабрики. По першому варіанту капітальні вкладення в основні виробничі фонди складають 230000 грн., при цьому собівартість річного випуску продукції - 160000 грн. По другому варіанту капітальні вкладення складають 270000 грн., а собівартість річного випуску продукції - 130000 грн. Нормативний коефіцієнт економічної

ефективності капітальних вкладень (Ен) - 0,2. Визначити який варіант більш ефективний?

Варіант 11

1. Дати визначення часних показників використання основних фондів підприємства і дати їх характеристики.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: прибуток підприємства характеризує:

- а) фінансовий результат діяльності підприємства;
- б) витрати на виробництво і реалізацію продукції;
- в) ефективність використання оборотних засобів підприємства.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: до непрямих витрат не відносять:

- а) витрати на основні матеріали;
- б) витрати відділу збуту продукції;
- в) заробітну плату допоміжних робітників.

4. *Задача.* Визначити рентабельність виробництва, якщо завод за рік зробив і реалізував металу на суму 200,0 млн.грн., витрати на виробництво при цьому склали 70% від обсягу реалізації продукції. Середньорічна вартість основних фондів і оборотних засобів відповідно склала 210 млн.грн. і 105 млн.грн. Податок на прибуток - 25%.

5. *Задача.* Розрахувати спискову кількість робітників дільниці видалення відходів металу у прокатному цеху. Річний обсяг робіт дільниці - 92700 т. Годинна норма виробки - 8,5 т. Планується виконання норм виробки на 102%. Дільниця працює у дві зміни по п'ятиденному робочому тижню з двома вихідними днями. Тривалість зміни - 8,2 години.

Всі робітники дільниці мають тарифну відпустку тривалістю 24 робочих доби. За звітними даними кількість невиходів за хворобою та іншим поважним причинам в середньому на одного робітника за рік дорівнює 2 дні.

Варіант 12

1. Дати характеристику структури національного господарства.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: рентабельність

– це показник, що характеризує:

- а) витрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції;
- б) ефективність використання оборотних засобів;
- в) величину прибутку, отриману з 1 грн. витрачених ресурсів;
- г) абсолютну величину витрачених на виробництво ресурсів.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: відношення обсягу виробленої продукції до середньої вартості основних фондів – є:

- а) фондоємність;
- б) коефіцієнт закріплення засобів;
- в) фондорентабельність;
- г) фондовіддача.

4. *Задача.* Цех машинобудівного заводу працює в 2 зміни. Тривалість зміни – 8 годин. Фактичний річний обсяг виробництва продукції – 280,0 тис. од., виробнича потужність цеху – 310,0 тис. од. Визначити коефіцієнти екстенсивного, інтенсивного та інтегрального завантаження устаткування цеху, якщо кількість робочих днів у році – 245, час фактичної роботи одиниці устаткування за рік – 3840 годин.

5. *Задача.* Трудоємність річної виробничої програми складає 16,0 тис. нормо-годин. Плановий обсяг випуску продукції за рік – 3000 т. Фактично було вироблено 3100 т продукції, при цьому витрати часу на виробництво річного обсягу продукції склали 12,5 тис. нормо-годин. Розрахувати:

- 1) планову трудоємність 1 т продукції;
- 2) плановий рівень продуктивності праці;
- 3) фактичну трудоємність продукції;
- 4) абсолютне зниження трудоємності продукції.

Варіант 13

1. Дати перелік основних методів визначення амортизації основних фондів і дати їх характеристику.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: при погодинній оплаті праці зарібок визначається:

- а) у відповідності з кількістю відпрацьованого часу;
- б) на основі фіксованого місячного окладу;
- в) у відповідності з кількістю зробленої продукції.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: показник трудоемності продукції характеризує:

- а) ефективність використання оборотних засобів;
- б) величину витрат робочого часу на виробництво одиниці продукції;
- в) ефективність використання основних фондів;
- г) кількість зробленої продукції в одиницю часу.

4. *Задача.* Визначити планову тривалість одного кругообігу оборотних засобів фірми та коефіцієнт оборотності оборотних засобів, якщо річний план реалізації продукції встановлений у розмірі 1,71 млн.грн., запланований норматив оборотних засобів - 380,00 тис.грн.

5. *Задача.* Плановий річний обсяг виробництва продукції складає 950 шт. Собівартість одного виробу складає 100 грн. Ціна одного виробу - 125 грн. Протягом року підприємство домоглося зниження собівартості продукції на 5%, при цьому ціна продукції залишилася незмінною. Визначити як змінилася фактична рентабельність продукції в порівнянні з плановою.

Варіант 14

1. Дати перелік основних видів рентабельності та визначити шляхи їх збільшення.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: до виробничих запасів відносять:

- а) незавершене виробництво;
- б) грошові кошти;
- в) готову продукцію на складі;
- г) сировину;
- д) матеріали.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: витрати та прибуток торгівельної організації включають у:

- а) закупівельну ціну продукції;
- б) відпускну ціну підприємства-виробника;
- в) роздрібну ціну продукції;
- г) ціну посередника.

4. *Задача.* Визначити середньорічну вартість основних фондів підприємства, якщо їх вартість на початок року склала 30,0 тис.грн., на 1 травня були уведені основні фонди на суму 4,0 тис.грн., на 1 вересня були списані основні фонди на суму 2,5 тис.грн. і реалізовані на 1 грудня - у розмірі 3,0 тис.грн.

5. *Задача.* Розрахувати виробничу собівартість одиниці продукції, якщо відомі наступні вихідні дані:

- 1) витрати матеріалу на одиницю продукції - 2,5 кг за ціною 3,4 грн./кг; відходи складають 0,2 кг і реалізуються за ціною 0,3 грн./кг;
- 2) паливо й електроенергія на технологічні цілі - 1100 грн. на 500 одиниць продукції;
- 3) трудомісткість виготовлення одиниці продукції - 0,6 години, тарифна ставка - 5,3 грн./годину;
- 4) додаткова заробітна плата виробничих робітників - 30% від основної.
- 5) відрахування на соціальні заходи - 38% від основної і додаткової заробітної плати;
- 6) загальновиробничі витрати - 8500 грн. на 500 одиниць продукції.

Варіант 15

1. Дати поняття виробничої потужності підприємства та методику її розрахунку.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: до умовно-постійних витрат відносять:

- а) матеріальні витрати;
- б) амортизаційні відрахування;
- в) адміністративні витрати;
- г) заробітну плату виробничих робочих.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: під поняттям “прибуток від реалізації продукції” мають на увазі:

- а) грошове вираження вартості товару;
- б) виручку, отриману від реалізації продукції;
- в) різницю між виручкою від реалізації продукції (без ПДВ і акцизу) і собівартістю реалізованої продукції;
- г) чистий дохід підприємства.

4. *Задача.* В цеху 120 фрезерних і 80 шліфувальних верстатів. Режим роботи цеху - двозмінний. Номінальний фонд робочого часу одного робітника за рік - 251 день. Ефективний фонд часу роботи одного робітника за рік - 212 днів. Норма обслуговування для одного слюсаря - 20 верстатів. Визначити спискову чисельність слюсарів.

5. *Задача.* Визначити який вид продукції (А, В або С) є більш рентабельним, якщо собівартість одиниці кожного виду продукції відповідно складає: А - 55 грн.; В - 77 грн.; С - 43 грн., при цьому ціна продукції: А - 65 грн.; В - 96 грн.; С - 52 грн. Податок на прибуток - 25%.

Варіант 16

1. Дати визначення основних напрямків використання чистого прибутку підприємства.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: використання устаткування за часом характеризує:

- а) фондоозброєність праці робітника;
- б) продуктивність даного виду устаткування;
- в) фондоємність;
- г) коефіцієнт екстенсивного використання устаткування.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: рентабельність виробничих фондів визначають:

- а) відношенням загального прибутку підприємства до обсягу реалізованої продукції;
- б) відношенням прибутку від реалізації продукції до виручки від реалізації продукції;
- в) відношенням загального прибутку підприємства до величини власних засобів підприємства;
- г) відношенням загального прибутку підприємства до середньої вартості основних фондів і оборотних коштів підприємства.

4. *Задача.* Розрахувати роздрібну ціну жіночого демісезонного пальто, якщо торгова організація придбала пальто у виробника, витрати на виробництво пальта підприємства-виробника склали 368 грн., при цьому норма прибутку - 23%. Торгова надбавка у роздрібного продавця - 19%, ПДВ - 20%.

5. *Задача.* На підприємстві була проведена реконструкція агрегату на суму 740,0 тис.грн. В результаті реконструкції агрегату економія собівартості одиниці продукції підприємства складе 2,7 грн. Після реконструкції агрегату обсяг продукції складе 135,0 тис. одиниць. Нормативний коефіцієнт економічної ефективності капітальних вкладень (E_n) - 0,2. Визначити річний економічний ефект, коефіцієнт економічної ефективності і строк окупності капітальних вкладень в реконструкцію агрегату і дати їм оцінку.

Варіант 17

1. Дати визначення сфер та галузей економіки.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: ефективність використання оборотних засобів характеризує показник:

- а) фондівдача;
- б) рентабельність продукції;
- в) коефіцієнт оборотності;
- г) коефіцієнт інтенсивного навантаження устаткування.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: для відрядної оплати праці характерна оплата праці відповідно до:

- а) кількості відпрацьованого часу;
- б) посадового окладу;
- в) кількості виготовленої (обробленої) продукції;
- г) немає правильної відповіді.

4. *Задача.* Визначити коефіцієнти екстенсивного, інтенсивного та інтегрального використання блоку станції, якщо один з блоків станції потужністю 150 тис. кВт-год. фактично знаходився протягом року під навантаженням 8000 годин та виробив 1050 млн. кВт. Плановий фонд часу роботи станції складає 8760 годин.

5. *Задача.* Розрахувати чистий прибуток підприємства і рентабельність продукції за планом та за звітом, а також їх зміну, виходячи з наступних даних:

- собівартість продукції, тис.грн.:

за планом - 370,0;

за звітом - 373,4;

- обсяг реалізації продукції за цінами підприємства, тис.грн.:

за планом - 430,5;

за звітом - 428,5.

Податок на прибуток – 25%.

Варіант 18

1. Дати визначення видів чисельності робітників підприємства.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: оборотні засоби підприємства – це:

а) та частина засобів виробництва, що частинами переносить свою вартість на собівартість готової продукції;

б) та частина засобів виробництва, що цілком споживається в кожному виробничому циклі та цілком переносить свою вартість на собівартість готової продукції;

в) предмети праці, необхідні для нормального протікання виробничого процесу.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: для погодинної форми оплати праці характерна оплата праці відповідно до:

а) кількості відпрацьованого часу;

б) посадового окладу;

в) кількості виготовленої (обробленої) продукції;

г) немає правильної відповіді.

4. *Задача.* Визначити фондівіддачу, фондоемність і фондоозброєність праці за наступними даними:

- товарна продукція за порівняльними цінами – 15350,0 тис.грн.;

- середньорічна вартість основних виробничих фондів – 3550,0 тис.грн.;

- середньоспискова чисельність робочих – 450 чол.

5. *Задача.* Розрахувати виробничу собівартість одиниці продукції, якщо відомі наступні вихідні дані:

1) витрати матеріалу на одиницю продукції – 1,2 кг за ціною 2,5 грн./кг; відходи складають 0,05 кг і реалізуються за ціною 0,2 грн./кг;

2) паливо й електроенергія на технологічні цілі - 900 грн. на 400 одиниць продукції;

- 3) трудомісткість виготовлення одиниці продукції - 0,5 години, тарифна ставка - 4,5 грн./годину;
- 4) додаткова заробітна плата виробничих робітників - 28% від основної;
- 5) відрахування на соціальні заходи - 38% від основної і додаткової заробітної плати;
- 6) загальновиробничі витрати - 6500 грн. на 400 одиниць продукції.

Варіант 19

1. Дати характеристику складових паливно-енергетичного комплексу.
2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: рентабельність продукції - це показник, що характеризує:
  - а) абсолютну величину витрачених на виробництво ресурсів;
  - б) ефективність використання оборотних засобів;
  - в) величину прибутку, отриману з 1 грн. собівартості продукції;
  - г) витрати часу на виробництво одиниці продукції.
3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: відношення обсягу виробленої продукції до середньої вартості основних фондів – є:
  - а) фондоємність;
  - б) фондівіддача;
  - в) коефіцієнт закріплення засобів;
  - г) фондорентабельність.
4. *Задача.* Трудоємність річної виробничої програми складає 18,0 тис. нормо-годин. Плановий обсяг випуску продукції за рік - 380 одиниць. Фактично було зроблено 390 одиниць продукції, при цьому витрати часу на виробництво річного обсягу продукції склали 16,8 тис. нормо-годин.
Розрахувати: 1) планову трудоємність одиниці продукції;
  - 2) плановий рівень продуктивності праці;
  - 3) фактичну трудоємність продукції;
  - 4) абсолютне зниження трудоємності продукції.

5. *Задача.* На підприємстві передбачається модернізація устаткування на суму 1,5 млн.грн. В результаті цього собівартість одиниці продукції знизиться з 6,8 грн. до 5,7 грн., а обсяг продукції збільшиться до 250,0 тис. одиниць. Нормативний коефіцієнт економічної ефективності капітальних вкладень (E_n) - 0,2. Визначити річний економічний ефект, коефіцієнт економічної ефективності і строк окупності капітальних вкладень в модернізацію устаткування і дати їм оцінку.

Варіант 20

1. Дати визначення основних видів вартісної оцінки основних фондів підприємства.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: до фондів обігу відносять:

- а) матеріальні ресурси підприємства;
- б) готову продукцію на складі підприємства; продукцію відвантажену, що знаходиться в дорозі; грошові кошти; кошти в розрахунках;
- в) готові вироби, відвантажені споживачам; кошти в акціях, на розрахунковому рахунку, у касі;
- г) транспортні засоби підприємства, будинки, спорудження, передатні пристрої.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: собівартість продукції - це:

- а) одноразові витрати підприємства на придбання виробничих фондів;
- б) фінансовий результат діяльності підприємства;
- в) показник, що характеризує ефективність використання оборотних засобів;
- г) витрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції.

4. *Задача.* Визначити штатну чисельність робітників ділянки, виходячи з наступних даних: виробнича програма випуску продукції за рік – 4200,0 тис. т;

планова норма виробки продукції за годину – 90,0 т; плановий коефіцієнт виконання норм – 1,1; фонд робочого часу одного робітника за рік – 273,75 дні; тривалість зміни – 8 годин; режим роботи – трьохзмінний чотирьохбригадний.

5. *Задача.* Визначити звільнення оборотних коштів фірми в результаті скорочення тривалості одного обороту оборотних коштів у другому кварталі, якщо у першому кварталі фірма реалізувала продукції на суму 530,0 тис.грн., при цьому середньоквартальна вартість оборотних коштів склала 180,0 тис.грн. В другому кварталі обсяг реалізації продукції збільшився на 5%, а тривалість одного обороту оборотних коштів скоротилася на 1 день.

Варіант 21

1. Дати визначення, що таке прибуток і які фактори впливають на нього.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: класифікація витрат на виробництво за економічними елементами призначена для:

- а) розрахунку собівартості одиниці конкретного виду продукції;
- б) встановлення ціни виробу;
- в) складання кошторису витрат на виробництво;
- г) розрахунку витрат на матеріали.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: показник фондівіддачі характеризує:

- а) величину обсягу виробленої продукції, що приходить на 1 грн. вартості основних фондів підприємства;
- б) кількість оборотів оборотних коштів;
- в) величину вартості основних фондів, що приходить на 1 грн. товарної продукції;
- г) інтенсивність використання основних фондів.

4. *Задача.* Визначити, яка буде сума оборотних засобів у плановому році з урахуванням скорочення норм витрат матеріалів, якщо у звітному році оборотні засоби підприємства склали 4500,0 тис.грн. Питома вага матеріалів у загальній

сумі оборотних засобів - 20%. В плановому році передбачається зниження витрат матеріалів на один вироб на 5%.

5. *Задача.* Розрахувати виробничу потужність цеху, якщо в цеху працює 15 верстатів, продуктивністю 30 деталей за годину. Режим роботи цеху двозмінний із тривалістю зміни 8 годин, кількість вихідних і святкових днів у році - 114, тривалість ремонту за рік - 12 днів, відсоток планових поточних простоїв - 2,5%.

Варіант 22

1. Дати поняття заробітної плати та охарактеризувати її основні форми та системи.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: коефіцієнт оборотності оборотних засобів характеризує:

- а) розмір реалізованої продукції, що приходить на 1 грн. основних фондів;
- б) тривалість одного обороту;
- в) витрати виробничих фондів на 1 грн. товарної продукції;
- г) розмір реалізованої продукції, що приходить на 1 грн. використаних оборотних засобів.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: тарифна система оплати праці включає:

- а) тарифні ставки, тарифні сітки;
- б) тарифні ставки, тарифні сітки, тарифно-кваліфікаційний довідник;
- в) тарифні сітки, тарифно-кваліфікаційний довідник;
- г) посадові оклади, преміальні положення, тарифно-кваліфікаційний довідник.

4. *Задача.* Завод за рік зробив і реалізував металу на суму 200,0 млн.грн., витрати на виробництво при цьому склали 70% від обсягу реалізації продукції. Середньорічна вартість основних фондів і оборотних засобів відповідно склала

210 млн.грн. і 105 млн.грн. Податок на прибуток - 25%. Визначити рентабельність виробництва.

5. *Задача.* В перспективному плані підприємства передбачається будівництво виробничого об'єкту за показниками:

- капітальні вкладення – 650,0 тис.грн.;
- собівартість річного обсягу продукції – 1100,0 тис.грн.;
- річний обсяг продукції – 10000 одиниць;
- ціна одиниці продукції – 137 грн.;
- нормативний коефіцієнт економічної ефективності капітальних вкладень (E_n) - 0,2;
- податок на прибуток - 25%.

Визначити економічну ефективність та строк окупності капітальних вкладень в будівництво і дати їм оцінку.

Варіант 23

1. Дати визначення основних напрямків зростання продуктивності праці.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: до фондів обігу відносять:

а) готову продукцію на складі підприємства; продукцію відвантажену, що знаходиться в дорозі; кошти; засоби в розрахунках;

б) готові вироби, відвантажені споживачам, кошти в акціях, на розрахунковому рахунку, у касі;

в) транспортні засоби підприємства, будинки, спорудження, передатні пристрої.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: під поняттям “прибуток від реалізації продукції” мають на увазі:

а) різницю між виручкою від реалізації продукції (без ПДВ і акцизу) і собівартістю реалізованої продукції;

б) грошове вираження вартості товару;

в) виручку, отриману від реалізації продукції;

г) чистий дохід підприємства.

4. *Задача.* Визначити коефіцієнти екстенсивного, інтенсивного та інтегрального навантаження устаткування цеху, якщо цех машинобудівного заводу працює у 2 зміни. Тривалість зміни - 8 годин. Фактичний річний обсяг виробництва продукції – 340,0 тис. од., виробнича потужність цеху – 360,0 тис. од., кількість робочих днів у році - 245, час фактичної роботи одиниці устаткування за рік - 3838 годин.

5. *Задача.* Визначити звільнення оборотних коштів фірми в результаті скорочення тривалості одного обороту оборотних коштів у другому кварталі, якщо у першому кварталі фірма реалізувала продукції на суму 240,0 тис.грн., при цьому середньоквартальна вартість оборотних коштів склала 24,0 тис.грн. В другому кварталі обсяг реалізації продукції збільшився на 8%, а тривалість одного обороту оборотних коштів скоротилася на 2 дні.

Варіант 24

1. Дати характеристику класифікації витрат.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: інтенсивне використання устаткування характеризує:

а) продуктивність даного виду устаткування;

б) фондоозброєність праці робітника;

в) коефіцієнт інтенсивного використання устаткування;

г) коефіцієнт екстенсивного використання устаткування.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: витрати та прибуток торговельної організації включають у:

а) ціну посередника;

б) закупівельну ціну продукції;

в) відпускну ціну підприємства-виробника;

г) роздрібну ціну продукції.

4. *Задача.* Визначити:

- планову тривалість кругообігу оборотних засобів;
- фактичну тривалість одного обороту оборотних засобів;
- суму оборотних засобів, що вивільняється у результаті прискорення оборотності.

Річний план реалізації продукції встановлений у розмірі 1710,0 тис.грн., запланований норматив оборотних засобів – 38,0 тис.грн. В результаті проведення організаційно-технічних заходів тривалість кругообігу оборотних засобів скоротилась на 2 дні.

5. *Задача.* Визначити річний фонд оплати праці (ФОП) робітників-відрядників механічної ділянки, якщо:

Номер операції	Норма часу на операцію, хв.	Розряд робіт	Часова тарифна ставка, грн.
1	22,4	3	4,7
2	17,5	3	4,7
3	10,2	4	5,8

Річний обсяг випуску продукції на ділянці - 150000 шт. виробів. Додаткова заробітна плата складає 25% від основної заробітної плати.

Варіант 25

1. Дати характеристику основних напрямків поліпшення ефективності використання основних фондів.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: рентабельність - це показник, що характеризує:

- а) абсолютну величину витрачених на виробництво ресурсів;
- б) витрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції;
- в) ефективність використання оборотних засобів;
- г) величину прибутку, отриману з 1 грн. витрачених ресурсів.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: ефективність використання оборотних засобів характеризує показник:

- а) коефіцієнт оборотності;
- б) фондівдача;
- в) рентабельність продукції;
- г) коефіцієнт інтенсивного навантаження устаткування.

4. *Задача.* На підприємстві була проведена реконструкція агрегату на суму 650,0 тис.грн. В результаті реконструкції агрегату економія собівартості одиниці продукції підприємства складе 2,3 грн. Після реконструкції агрегату обсяг продукції складе 125,0 тис. одиниць. Нормативний коефіцієнт економічної ефективності капітальних вкладень (E_n) - 0,2. Визначити річний економічний ефект, коефіцієнт економічної ефективності і строк окупності капітальних вкладень в реконструкцію агрегату і дати їм оцінку.

5. *Задача.* Розрахувати виробничу собівартість одиниці продукції, якщо відомі наступні вихідні дані:

- 1) витрати матеріалу на одиницю продукції - 1,9 кг за ціною 3,4 грн./кг; відходи складають 0,16 кг і реалізуються за ціною 0,3 грн./кг;
- 2) паливо й електроенергія на технологічні цілі - 1200 грн. на 600 одиниць продукції;
- 3) трудомісткість виготовлення одиниці продукції - 0,5 години, тарифна ставка - 5,3 грн./годину;
- 4) додаткова заробітна плата виробничих робітників - 32% від основної;
- 5) відрахування на соціальні заходи - 38% від основної і додаткової заробітної плати;
- 6) загальновиробничі витрати - 8700 грн. на 600 одиниць продукції.

Варіант 26

1. Дати характеристику напрямків економії енергоресурсів в промисловості.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: оборотні засоби підприємства – це:

а) та частина засобів виробництва, що цілком споживається в кожному виробничому циклі та цілком переносить свою вартість на собівартість готової продукції;

б) та частина засобів виробництва, що частинами переносить свою вартість на собівартість готової продукції;

в) предмети праці, необхідні для нормального протікання виробничого процесу.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: інтенсивне використання устаткування характеризує:

а) фондоозброєність праці робітника;

б) коефіцієнт інтенсивного використання устаткування;

в) продуктивність даного виду устаткування;

г) коефіцієнт екстенсивного використання устаткування.

4. *Задача.* Визначити виробничу потужність ділянки та фактичний обсяг випуску продукції на підставі наступних даних:

- на ділянці працюють 30 верстатів;
- норма часу на обробку виробу – 0,5 години;
- коефіцієнт виконання норм – 1,15;
- режим роботи – двозмінний;
- кількість робочих годин у зміні – 8;
- кількість робочих днів протягом року – 250;
- простої обладнання у ремонті складають 5% режимного фонду часу;
- коефіцієнт використання потужності виробничої ділянки – 0,8.

5. *Задача.* Цех працює в одну зміну. Число печей у цеху - 16, чисельність основних робітників - 60 чоловік. Ефективний фонд часу роботи допоміжних робітників за рік - 1686 годин. Коефіцієнт списковості - 1,12.

Розрахувати спискову чисельність і тарифний фонд заробітної плати допоміжних робітників-погодинників, використовуючи умови, подані в таблиці:

Професія допоміжного робітника	Вимірник норми обслуговування	Норма обслуговування (Но)	Розряд робіт	Часова тарифна ставка, грн.
1. Наладчик устаткування	Число верстатів	4	5	4,5
2. Слюсар по ремонту устаткування	Число верстатів	4	4	2,8
3. Верстатник по ремонту інструмента і пристосувань	Кількість основних робітників	20	4	2,8

Варіант 27

- Дати характеристику тарифів на енергію та енергоносії.
- Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: тарифна система оплати праці включає:
  - тарифні ставки, тарифні сітки;
  - тарифні сітки, тарифно-кваліфікаційний довідник;
  - посадові оклади, преміальні положення, тарифно-кваліфікаційний довідник;
  - тарифні ставки, тарифні сітки, тарифно-кваліфікаційний довідник.
- Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: показник фондоддачі характеризує:
  - інтенсивність використання основних фондів;
  - величину обсягу виробленої продукції, що приходить на 1 грн. вартості основних фондів підприємства;
  - кількість оборотів оборотних коштів;
  - величину вартості основних фондів, що приходить на 1 грн. товарної продукції.

4. *Задача.* Розрахувати спискову кількість робітників дільниці видалення відходів металу у прокатному цеху. Річний обсяг робіт дільниці - 85600 т. Годинна норма виробки - 7,5 т. Планується виконання норм виробки на 102%. Дільниця працює у дві зміни по п'ятиденному робочому тижню з двома вихідними днями. Тривалість зміни - 8,0 годин.

Всі робітники дільниці мають тарифну відпустку тривалістю 24 робочих доби. За звітними даними кількість невиходів за хворобою та іншим поважним причинам в середньому на одного робітника за рік дорівнює 3 дні.

5. *Задача.* Визначити ціну посередника на одиницю продукції, якщо відпускна ціна виробника – 45 грн. за одиницю, витрати обігу посередника – 13 грн. на одиницю продукції, запланована посередником рентабельність – 22% від розміру власних витрат, а ПДВ – 20%.

Варіант 28

1. Дати перелік основних факторів зниження собівартості продукції (робот, послуг).

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: при погодинній оплаті праці заробіток визначається:

- а) на основі фіксованого місячного окладу;
- б) у відповідності з кількістю відпрацьованого часу;
- в) у відповідності з кількістю зробленої продукції.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: рентабельність продукції - це показник, що характеризує:

- а) ефективність використання оборотних засобів;
- б) абсолютну величину витрачених на виробництво ресурсів;
- в) величину прибутку, отриману з 1 грн. собівартості продукції;
- г) ефективність використання основних фондів.

4. *Задача.* Первісна вартість комп'ютера - 3600 грн., ліквідаційна - 1200 грн. Термін корисного використання 3 роки. Розрахувати величину

амортизаційних відрахувань за кожний рік експлуатації комп'ютера, а також його залишкову вартість наприкінці кожного року, використовуючи метод зменшення залишкової вартості.

5. *Задача.* Розрахувати списковий штат робітників відділення нагрівальних колодязів. Нагрівальні колодязі працюють у безупинному режимі за чотирьохбригадним графіком. Відділення колодязів складається з 12 груп, кожні 2 групи обслуговують: 1 зварник і 1 його помічник. Відділення обладнано 4-ма кліщовими кранами, кожний кран за зміну обслуговується: 1 машиністом і 1 його помічником.

Керівництво бригади здійснює один старший зварник. Всі робітники мають тарифну відпустку 24 робочі доби, при цьому 65 осіб зі штату мають досвід роботи більше 2-х років, які мають додаткову відпустку – 3 доби.

За звітними даними невиходи з поважних причин (крім чергової відпустки) складають 3 доби на рік в середньому на 1 робітника.

Варіант 29

1. Дати характеристику методів визначення явочної чисельності робітників підприємства.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: використання устаткування за часом характеризує:

- а) фондоозброєність праці робітника;
- б) фондоемність;
- в) продуктивність даного виду устаткування;
- г) коефіцієнт екстенсивного використання устаткування.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: рентабельність виробничих фондів визначають:

а) відношенням загального прибутку підприємства до обсягу реалізованої продукції;

б) відношенням загального прибутку підприємства до середньої вартості основних фондів і оборотних коштів підприємства;

в) відношенням прибутку від реалізації продукції до виручки від реалізації продукції;

г) відношенням загального прибутку підприємства до величини власних засобів підприємства.

4. *Задача.* Визначити показники фондівіддачі, фондоємності та фондоозброєння по цехах, якщо два цехи виробляють однакову продукцію, їхня робота за рік характеризується наступними даними:

№ п/п	Назва показника	Цех	
		1	2
1.	Середньорічна вартість основних фондів, тис.грн.	800,0	1400,0
2.	Чисельність робітників, чол.	400	500
3.	Виробка продукції на одного робітника на рік, грн.	3000,0	3600,0

5. *Задача.* Визначити величину матеріальних витрат у собівартості одиниці продукції А і Б, якщо:

Вид продукції	Маса заготовки, кг		Ціна 1 кг, грн.	
	Чернової	Числової	Матеріала	Відходів
А	1,50	1,35	1,60	0,05
Б	1,80	1,65	1,85	0,30

Транспортно-заготовельні витрати на матеріали складають 4% від ціни матеріалу.

Варіант 30

1. Дати визначення продуктивності праці й надати її основні показники.

2. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: ефективність використання оборотних засобів характеризує показник:

а) фондівіддача;

б) рентабельність продукції;

в) коефіцієнт оборотності.

3. Вибрати правильну відповідь на поставлене запитання: під поняттям “прибуток від реалізації продукції” мають на увазі:

а) чистий дохід підприємства;

б) різницю між виручкою від реалізації продукції (без ПДВ і акцизу) і собівартістю реалізованої продукції;

в) грошове вираження вартості товару;

г) виручку, отриману від реалізації продукції.

4. *Задача.* Визначити:

- планову тривалість кругообігу оборотних засобів;

- фактичну тривалість одного обороту оборотних засобів;

- суму оборотних засобів, що вивільняється у результаті прискорення оборотності.

Річний план реалізації продукції встановлений у розмірі 1710,0 тис.грн., запланований норматив оборотних засобів – 38,0 тис.грн. В результаті проведення організаційно-технічних заходів тривалість кругообігу оборотних засобів скоротилась на 2 дні.

5. *Задача.* На підприємстві передбачається модернізація устаткування на суму 1,2 млн.грн. В результаті цього собівартість одиниці продукції знизиться з 6,6 грн. до 5,1 грн., а обсяг продукції збільшиться до 245,0 тис. одиниць. Нормативний коефіцієнт економічної ефективності капітальних вкладень (E_n) - 0,2. Визначити річний економічний ефект, коефіцієнт економічної ефективності і строк окупності капітальних вкладень в модернізацію устаткування і дати їм оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «О налогообложении прибыли предприятий» от 22.05.97 г. № 283/97-ВР (с изменениями и дополнениями).
2. Методические рекомендации по формированию себестоимости продукции (работ, услуг) в промышленности. Утв. Приказом ГК пром. политики Украины от 02.02.2001 г. № 47.
3. Инструкция по статистике заработной платы. Утв. Мин. статистики Украины от 11.12.95 г. № 323.
4. Бабук И.М., Горшакова Э.И. Экономика машиностроительного производства. – Минск: Высшая школа, 1990.
5. Грузинов В.П. и др. Экономика предприятия и предпринимательство: Учеб. пособие. – М.: Софит, 1994.
6. Зайцев Н.Л. Экономика промышленного предприятия: Учеб. пособие. – М.: Инфра - М, 1996.
7. Экономика предприятия / Под ред. проф. В.Я. Горфинкеля и проф. Е.М. Купрякова. – М.: ЮНИТИ, 1996.
8. Экономика предприятия / Под ред. проф. Н.А.Сафронова. – М.: «Юристъ», 1998.
9. Экономика предприятия / Под ред. проф. Волкова О.И. – М.: ИНФРА-М, 2000.
10. Сафонов А.М., Баранов В.В. и др. Резервы снижения себестоимости промышленной продукции. – К.: Техника, 1996.
11. Економіка підприємства / За ред. проф. Покропивного С.Ф. – Т.1-2. – К: «Хвиля-Прес», Донецьк «Поиск», 1995. – 400 с. (1 т.), 285 с. (2 т.).
12. Калина А.В. Организация и оплата труда в условиях рынка (аспект эффективности): Учеб.- методич. пособие. – К.: МАУП, 1997.
13. Калита Н.С., Спицына Т.Ю., Кожуховский И.С. Цены и ценообразование. – К.: Высшая школа, 1998.

14. Бойчик І.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2002.
15. Макаровська Т.П., Бондар Н.М. Економіка підприємства: Навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. – К.: МАУП, 2003.
16. Экономика фирмы: Учебник для вузов / Под ред. проф. В.Л. Горфинкеля, проф. В.Л. Швандара. – М.: ЮНИТИ-Дана, 2003.
17. Самсонов В.С., Вяткин М.А. Экономика предприятий энергетического комплекса: Учеб. для вузов. – М.: Высш. шк., 2003.

ДОДАТОК А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКА ДЕРЖАВНА ІНЖЕНЕРНА АКАДЕМІЯ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни: **«Економіка енергетики»**

Варіант № ...

Виконав ст. групи

Ф. І. П.

Номер залікової книжки:

Дата здачі на перевірку:

Дата захисту:

Керівник:

Ф. І. П.

Запоріжжя
200... р.

Підписано до друку .2005 р. Формат 60х84 1/32. Папір
офсетний.

Умовн. друк. арк. 0,6. Наклад 30 прим.
Замовлення №

Віддруковано друкарнею
Запорізької державної інженерної академії
з комп'ютерного оригінал-макету

69006, м. Запоріжжя, пр. Леніна, 226
РВВ ЗДІА, тел. 601-240